

Latweefchu Awises.

Nr. 37.

Zettortdeenâ 13. Septemberi.

1862.

Awifchu sinnas.

Zelgawâ no Kurfemmes jauna General-Superdenta Lambergâ fa-aizinati us sinodi. (mahzitaju fanahlfchanu un farunnafchanohs par basnizas un tizzibas leetahm) 6tâ Septemberi kahdi 92 mahzitaji un kandidati bij fanahlfuchi, arri 5 mahzitaji no Widssemes, kas no Widssemes sinodes (fo schinni gaddâ no 14—22tram Augustam Walmare bij noturrejuschi un kur 89 mahzitaji un 2 kandidati un Missionars Ahns bijusch) bij atfuhititi, muhsu firsniġu beedribu eelſch Kristus Jesus gribbedami parahdiht, un lâ weefi un ammata brahli ar leelu preeku tappe usnemti. Ir Missionars Krone bij atnahzi, kas pee Rihnas paganeem Aſiâ jaw dauds gaddus swehtigi darbojahs; Deewa kalpoſchanu leelâ Wahzu basniza noturrejuschi, tad lihds 10tai Septembara deenai wiſſi kohpâ darbojuſchees ar muhsu Luttera tizzibas un basnizas darbeem.

Peſterburga. Kreewu Awises rakſta par to leelu preeku, ar fo wiſſi iſpreezajuſchees, tad Keiſers un Keiſereene 19tâ Augustâ Maſkawâ bijuſchi. Effoht tahds pat leels tauſchu pulks tur bijis, lâ tois deenâs, kad muhsu Keiſeru tur krohneja. Ne warrejuſchi beigt gawileht un wiſſe pilſats varleekam puſchlohts un gajmohts tappis. Wiſſi laudis flawejuſchi ſawas tautas ſchehlotajus.

Kurfemmes gubernements Awises Nr. 71. iſfluddina ſchohs no Miniftera lunga apſtjprinatus likkumus par Zelgawâ leelupes tiltu: „1) tilta jeb pahrzekama nauda naw jamakſa wiſſeem teem, kas eet ar Krohna leetahm, Krohna wajjadſibas un ſawa Krohna ammata un deeneſta labbad; arri ne teem, kas pee Rahts teefas, neds daktereem, kas brauz pee flimmeem. 2) Tilkai pee paſcha leelupes tilta irr ta weeta, kur brihw laiwas iſlahdeht un peelahdeht.“

Rihga. Widssemes zeen. Gubernaters Barons Dettingen no 1ma Septembara usſahziſ ſawu urlaubu, fo Miniftera lunga nowehlejiſ; lamehre ne buhs mahjâs, Widssemes Wiſe-Gubernatera lunga v. Kube winna weeta darboſees.

Rihgas-Dinburgas eisenbahnes beedriba Widssemes zeen. Wiſe-Gubernateru v. Kube atkal iſwehlejuſe par ſawu Preſidentu. — No 1ma Janwara lihds pirmai Juhla deenai ar ſcho eisenbahni braukufchi 101 tuhſt. 585 zilweki un par to eenehmufe 128 tuhſt. 418 rubl. un eisenbahne weduſe 3 miſj. 185 tuhſt. un 12 pohdu prezes un par to eenehmufe 128 tuhſt. 506 rubl. Puſegaddâ eenehmufe pawiſſam 268 tuhſt. 851 rubl. 98 kap. Us Ohgeri un Kohkneſſi effoht Maija un Juhua mehneſi braukufchi iſluſteſchanahs labbad 5 tuhſt. 219 zilweki.

Warschawa. Lechwirſts Konſtantins nowehlejiſ, fa tanniſ Pohlu gubernementis, kur taggad gohdigi un meerigi turrabs, buhs ſahlt nozelt karrawaldichanas un karrateefas likkumus un atkal waldiht un teefas turreht peh; ſemmes likkumeem un tadehl Radomes gubernementi 8 aprinkus atſwabbinajiſ no karrateefas.

Sibiria. No Irkutſkas rakſta, fa 12tâ Juhli atkal ſemme trihzejuſe! tad nu no ſeemas swehtkeem lihds 12tai Juhla deenai jaw 46 reiſes tur ſemme trihzejuſe!

Kreewuſemme. Selwas meeſtâ leels tirgus bijis. — bet ugguns iſzehlees un nodeggufchas leels pulks bohtu. Ir Bogopoles zeemâ Podolias gubernementi ugguns nopohſtijiſ 150 nammus, 40 lohka bohtes, 50 muhretas bohtes, kur 3 ſchihdi ſadeggufchi. Aſtrakanas ohſtâ 29tâ Juhli ugguns iſzehlees, bet to ſawaldijufchi un iſgahbuſchi 2 tuhſt. aſſis malkas un 4 tuhſt. maſus ar ohglehm, kas turpat bijuſchi.

Italia. Par Garibalda wahti kahjä zitti raksta, ka to warreschoht isdseedeht un palikschoht ahtri labba, atkal zitti raksta, ka atweddufschi leelu dakteru, Portu, kas effoht teizis, ka ne sinnoht, woi spehschoht kahju glahbt. — ja labbi isdohdaks, tad daschu mehnesi wehl buhschoht flims. Biannu zeetumä wehl stipri wakte un winna beedreem grubti deesgan eimoht zeetumä; jo Ministers Ratazzis bes schehlastibas wiffus teesäs nodohd, kas ar Garibaldi gahjuschi un to dumpi zehluschi un waddijusch. Tohs, kas itt jauni zilweki un wehl naw 18 gaddus wezzi, atlaischoht gan mahjäs pee saweem wezakeem, bet wiffus saldatus un wirtsneekus, kas atstahjuschi no Rehnina karrapullu deenesta un gahjuschi Garibaldiim paligä, Ratazzis leel noschaut zaur karrateesu. Zerrejusch un daschfahrt luhgusch, lai Rehninsch islaischoht schehlostibas grahmatu un wiffseem peedohdoht, kas taggad pee Garibalda turrejuschees, bet Ratazzis wehl turraks prettim, un to ne griib wehleht. Kä ar Garibaldi darrihs, woi, ka un fur winnu teesaks, to wehl paschi ne sinn; jo bihstohs no Napoleona, bet bihstahs arri no Garibalda leela pulku draugu Italia. Rehnina leelais Generals Lamarmora ar sawu karraspehku tohti stipri sawalda Italia tohs, kas us dumpi un kalnös nedarbus darra. Neapeles dalkä un Sizilia gan schur tur dumpineeki sakrahjaks un nemeeru zell, bet wiffur tee tohp salausiti, isklaisinati un fanemti no soldateem un tad teesati. Tapat arri wezza Rehnina Prantscha II. draugi un tee laupitaji, kas nu jaw 2 gaddus Italia tahdu pohstu darrijusch, atkal sahlt dauds weetas dauftees un nu arri ar scheem jakgajahs saldateem. Tad gan warr saprast kahda nelaimiga semme taggad Italia. —

Turkusemmè arri pohstis ar wiffadu nemeeru un dumpi, fo saldati gan scheid gan tur uswarr un kluffina, bet kas zittä weeta atkal iszefkaks. Serbeeschi gattawi us karru prett Turkeem un kahdas masas kauschanaks jaw bijuschas un buhtu leelas jaw sakluschaks, ja zitti waldineeki ne eetu stäpän un ar to ne darbotohs, meeru wiffadi pasargahnt un tahs daschadas wainas ar labbu islihdinaht. Montenegras leelakungu gan uswarrehts no Dmerra Pascha, bet taggad raksta, ne effoht us to faderre-

jusch, ka Montenegras kalnu-kaudis padohdaks appatsch Turku Reisera waldischanas. Effoht tikkai to atwehlejuschi, ka Turkeem brihw no sawa robbescha zaur Montenegras kalneem lihds kalnu-kauschu galwas-pilsatam Zitenjai leelzettu taifht, tä ka Turku karraspehki us preekchedenahm warr eekluht schinni kalnu-semmitè. Lassam, ka zitti waldineeki to gan ne wehlechoht, jo tad Montenegras laudis gan nelad ne buhtu drohschi, ka Turki teem ne usbruhl un to semmi ne panemm.

Amerika. No Mexikas raksta, ka Sprantscheem tur labbak eimoht ar wesselibu un ka ihstu karru sahlschoht, tä ka Sprantschu vulki buhs atnahluschi, kas ar kuggeem turpu dohdaks. — **See-mel-Amerikä** wehrgu-walstis spaida sawus eenaidneekus, eelausaks ar leelu spehku ihstu walstu rohbeschäs un taifaks eet us winnu galwas pilstatu Waffintonu un us leelo pilstatu Baltimoru un ar to tad isbeede sawus eenaidneekus. Zhtas walstis nu sakrahj leelu spehku schinnis pilstatös, ka tohs warretu pasargahnt — jo ja isdohstohs tohs panemt, tad tahm gan paliktu wirerohka. Ar Deewa paligu warresim zittä lappä skaldrakas un jo pilnigas sinnas saweem lassitajeem doht.

— 8.

Behterburgä 22trä Augustä s. g. wakkarä pulksten 10tös trihs zilweki no redschanas un winnu apgehrtä semneeki, faderreja tuffchu puhmanni ar drohschu, sehnu no 17 gaddeem ar wahrdu Suslikowu, par 40 kap. braukt lihds tam nammam jeb tai weetai, fur lohpi tohp fadsihtu un prettim nemti preekch pahrdohschanas. Braukusch kahdu gabbalu tee trihs sweschineeki tanni weeta, fur pa kreisu rohku bij jagreesch, sehnam likka par labbu rohku laist us junkuru skohlu, teikdami, ka tur buhschoht puhmannim aismalsahnt un to atlaist. Pee tam winnu prassija sehnu, woi sinnoht Tarschewska trakteeri pee Kalinkina tilta. Sehns atbildeja, ka trakteeri ne sinnoht. Us tam tee teija, ka wairs ne effoht tahku un likka teescham braukt. Rezik ilgi pehz tam, us tahdu weetu, fur kanahs no weenas un sehnta no ohtras puffes eelsch wairak patumschas weetas, weens no trim sweschineekeem sehnam lehra pee rikles, nowilka to no drohschas; fitta ar kullakeem par galwu un nosweeda winnu

schnaugdams pee kanahla krahta. Pa tam tee ohtree diwi fweſchineeki aiſſkrehja ar firgu un droſſku prohjam. Kamehr ſehns no ſchnaugſchanaſ un fitteeneem palikka gulloht, taſ treſchais fweſchineekſ aiſſbehdſa ſaweem beedreem paſſat. Saſſkrambahts un dikti ſadauſihts puhramna ſehns par lahdu laiku uſmohdees uſzehlahs un gahja pee klahtaſo polizijaſ teefu ſcho notikkumu uſdoht, kaſ ſcho lectu nu tahtlafi iſmekle. Tee fweſchi trihs raſbaineeki wehl naw peedſiht.

J.....i.

Nelaimigſ tilts un laimigſ gredſenſ.

Baggata gaſpaſcha ſubtiſja ſawu 20 gadduſ wezzu ſullaini no muſſchaſ uſ pilſatu, un dawa tam lohti dahrgu gredſenu pee ſelta-kalleja aiſneſt ſataſiht. Sullainiſ grippedamſ pilſatâ ahtraſi notapt, gahja teefſcham pahrlaukeem un plawahm. Pee kohka tiltina nogahjiſ wiſſſch atſpcedahſ pee tilta lehneſ un gribbeja dahrgu gredſenu wehl labbi apluhloht. Par nelaimi gredſenſ winnam iſſlihdēja no rohkſaſ un eekritta uhdni. Wiſſa melleſchana bij par welti, jehſchu wiſſſch ſſaidri redſeja, ka gredſenſ appaſſch uhdens lahdâ iſpuiſſchâ kohka zelma eekritta. Sullainiſ bihjajahſ, ka gaſpaſcha dohmaſchoht ſchiſ gredſenu ſadſiſ; un kod wehl eedohmahahſ, ka wiſſi zitti to par ſagli ſauſſchoht, tad apnehmahſ uſ mahjahm wairſ ne eet, bet behgt uſ zittu fweſchu ſemmi. Tâ arri notikkahſ. Wiſſſch aiſbehdſa ar kuggi uſ Indiu; un neweenſ ne ſinnaja, kur ſullainiſ palizziſ. India winnam gahja lohti labbi, wiſſſch tappa baggataſ wihreſ un pehja ilgeem gaddem greeſahſ uſ ſawu dſimteni atpaſſat. Sawu pirmo nelaimi wiſſſch wehl ne bij aiſmirſiſ; jo til zaur to wiſſſch par baggatu wihru bij tappiſ, — tapehja wiſſſch taggad nowirke dahrgalu gredſenu nekâ pirmahſ bija un gahja pee gaſpaſchaſ. Uſ zekka wiſſſch ſaſtappahſ ar lahdu kungu un iſſtahtſtiſja tam wiſſu, kaſ bij notizzeeſ. Kamehr wiſſſch wehl ſtahtſtiſja nahja tee pee to nelaimigo tiltu. „Schê, tanni iſpuiſſchâ zelma eekritta taſ gredſenſ.“ To ſaſziſiſ ſawa leetuſſchirmja lahtu bahſa tai zelma, un al tawu brihnumu! gredſenſ bij ſchirmja lahta gallâ uſkehreeſ.

Sullainiſ gaſpaſchai nu abbuſ gredſenuſ atdewa, un ſchi ar lahdahm praſgentehm warreja gan meera buht. — J. R.

Drenaschaſ.

No wezzu wezzeem laikeem ſemmes kohpeji ar to puhlejahſ pawairak ſlapjuſ laukuſ un plawaſ ar grabwju raſſſchanaſ zil nezil ſauſuſ padarriht. Bet tahdi grabwji, lahdni pee mums wehl redſami, naw wiſſai teizami. Jo tee ahtri peemiſt un tadeht atkal par jaunu rohkami, daudſ ſemmes nonemm un leiſjaſ un purwju weetaſ beeſu grabwju deht ſemmes ſtrahdſſchanaſ jo gruhta pateek. Prahtigi ſemmes kohpeji ſahka zittadi darriht. Tee iſrakka labbi dſiſkuſ grabwjuſ un tohſ peepildija ar ſchaggareem. Klutſcheem jeb akmineem un uſbehra tad arxamu lahtu ſemmes wirſu. Uhdens tad eefuhjahſ ſleppehdſe grabwjoſ un aiſſkrehja prohjam. Tahdi aplahti grabwji wehl taggad daudſ weetaſ — itt ihpaſchi Wahſemmê — atrohnahſ un 10 lihdi 15 gadduſ paſſahw. Tad irr ſchaggari un klutſchi ſopuiſſchi jeb akmini par daudſ ar ſemmehm peebirufſchi un aiſdambejuſſcheeſ. Grabwji tad atkal par jaunu jarohk. — Calenderi un Belgeri pee ſemmes kohpſchanaſ jo leeli meiſteri. Tur tauſchu papilnam, bet ſemmes jo maſ. Tadeht tur latru ſemmes ſtuhriti jo prahtigi kohpj un to nekur neleetigi ne iſtehre. Wiſſni taggad uſ ſaweem laukeem pawiffam zittaduſ grabwjuſ rohk, ko par drenaschaſahm ſauz. Iſrohk itt labbi dſiſkuſ grabwjuſ un tur leek eekſchâ dedſinatâſ mahlu taureſ ar zaurreem widdeem. Schiſ mahlu taureſ ſaleek zittu pee zittaſ un nu uſbere ſemmes wirſu, ka itt nebuht grabwiſ wairſ naw redſamiſ. Par taurehm noteek uhdens tahtlaku leelajâ grabwi, kur wairak tahdi tauru grabwji fateek eekſchâ. Tauru grabwjuſ beeſi rohk — 30 lihdi 35 pehdâſ weenu no ohtra — lai ſemme paleek jo ſauſa un irdena. Calenderi un Belgeeſchi ſchohſ grabwjuſ lohti iſflawe un ſalka, ka wiſſnu labbumu ne ar ſeltu ne warroht atmaſſaht. Kur lihdi ſchim leela ſlapjuma deht niſnaſ ſahleſ un nederrigi ſtahtdi auguſchi, tur taggad drenaschaſ pahrejo uhdni aiſweddoht prohjam. Kur bijuſi panihluſi labbiba, tur nu brangaſ ſehjaſ ſek. Daſchi Calenderi aplee-

jina, ka winneem no ta laika, kamehr drenaschas likkufchi, daschas meetas diwreiß, ja arri trihs reis tik dauds labbibas augoht nekä preeksch tam. Ka tee naw melli, to pats esmu redsejis. Pee mums Semmité bij zeen. lungam dahrja gabbals drufzin ar eeleiju, kur nekäs labs ne auga. Dahrneeks to jo ruhvigi kohpa un wiffadi ispublejahs, bet lai stahdija, to stahstidams, wifs bij panihzis. Zeen. lungs likka fcho gabbalu dreneereht un taggad irr vreeks redseht, zil brangi wiffadas dahrja faknes aug. — Tahdá wihse Entenderi sawu flapju, mahlainu un aukstu semni pahwehrtufchi par jo irdena un augligu. Belgeri atkal sawu flapju leijas semni par jo saufu. Wiini apleezina, ka zaur drenaschahm daschads labbums nahloht: Semme paleekoht irdena un jo weegli uskohpjama, irdenä semmē labbiba un stahdi jo labbi augoht un drihsaf eenahkotees, labbibas faknes jo dßilli un stipri eefaknojahs un tadeht arri jo warrena labbiba tik drihs weldē ne krihtoht.

Kä pee mums Kursemme ar drenaschahm weizees, par to zil sinnadams wehl stahstischu. Preeksch 9 gaddeem aiägahja no Kandawas plawu pahrludinatajs Bettgera lungs us Wahzsemmi un Belgiu drenaschas darbu mahzitees. Tai paschä ruddeni mahjäs pahrnahzis, winsch uszehla Pastendē tahdu ehku, kur waijadfigas mahlu taurēs warretu taifibt. 1854tä gaddä eefahka drenaschas darbu Pastendē un Nurmuischä. Pastendē nolikka tai gaddä 46

puhraweetas ar drenaschahm un Nurmuischä 24. Arri Zihrawas un Wandseenes muischä fahka laulus dreneereht. Tapatt arri darrija tais Krohna muischas Friedrichsluste (pee Zelgawas) un Bezze-Swahrde (pee Saldes). Arri Jggaunu semmē likka Barons Bahlens sawä muischä desmit puhraweetas dreneereht. — Lauku dreneereschana gan naw behrnu spehle. Ta dauds puhlina un labbu nadas grassi makfa. Bet tomehr puhlinfch un nadas isdohschana zaur baggatu labbibas augfchanu jo drihs tohp atmakfahs. Warreht, ka ar laiku arri mehs to peeredsefim, ka arri pee mums wiffi semmes-kohpeji sawus laulus dreneerehs, kä to taggad Entantē, Belgiä un daschäs meetas Wahzsemme darra.

➔ Jaunas grahmatas. ➔

Pee J. W. Steffenhagen un dehta Zelgawä nuwat tappe gattawas un pee wiffeem grahmatu-pahrdewejeem Zelgawä, Leepajä, Kuldigä un Rihgä dabujamas schihs grahmatas:

Kahrliß Ohduprizzis, jeb kapehß no Luttereem isgahju un atkal atpakkat greefohs. No J. W. Sacranowicz. Makfa eeseeta 20 kap. f.

Kabbatas grahmatina ar dauds lustigahm singehm, farakßita no G. Dünsberg, un wehl pawäirota ar daschadahm singebm no jitteem Latweeschu rihmetajeem. Ohtra datta. Makfa eeseeta 20 kap. f.

Labbibas un prezzu tirgus Rihgä tai 8. Septemperi un Leepajä tai 8. Septemperi 1862 gaddä

M a l f a j a p a r :	Rihgä.		Leepajä.		M a l f a j a p a r :	Rihgä.		Leepajä.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 Fschetw. (1 puhru) rudsu 210 libds	2	20	2	20	1/2 puddu (20 mahrz.) dselses . . .	1	—	1	10
1/3 " (1 ") fweeschu —	4	—	3	20	1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	25	1	40
1/3 " (1 ") meeschu 160—	1	70	1	90	1/2 " (20 ") schichtu appianu	—	—	2	50
1/3 " (1 ") außu . 115—	1	20	1	20	1/2 " (20 ") schab. zuhfu gaff.	—	—	—	—
1/3 " (1 ") straw . 200—	2	20	2	50	1/2 " (20 ") krohna linnu	2	50	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudsu mit.	2	20	2	—	1/2 " (20 ") bracka linnu	1	70	1	20
1/3 " (1 ") bihdelet. 325—	3	—	2	75	1 nußzu linnu fehku . . . 6 libds	7	25	8	50
1/3 " (1 ") " fweeschu mil.	4	25	4	—	1 " silku 950—	10	—	8	50
1/3 " (1 ") meeschu putr.	2	75	2	90	10 puddu farkanas fahls . . .	6	—	—	80
10 puddu (1 birlawu) feena . 350—	4	—	3	—	10 " baltas rupjas fahls . . .	5	75	—	80
1/2 " (20 mahrz.) fweesta 410—	4	20	3	60	10 " " smaltas " . . .	5	75	—	80

Rihgä atnabufchi 1330 fuggi un atägabufchi 1218 fuggi; Leepajä atnabufchi 166 fuggi, atägabufchi 168 fuggi.

Von der Censur genehmigt. Mitau, den 11. September 1862. Nr. 155.

Missiones

s i n n a s .

Nr. 18.

1862.

XLIX. Par Deewa walstibn paganu
starpà.

(Sfattees Aw. p. Nr. 17.)

Ko mehs lihds schim par Amerikas Indianereem effam stahstijuschi, gan skaidri rahda, ka të missi-ones darbam deesgan leela druwa, un zil lihds schim pee scheem paganeem strahdahts, no ka gan warr zerribu nemt, ka Kristus ewangeliums ne pawelti teem fluddinahts. Gribbam nu pehz labhtas stahstiht, kas të irr strahdahts. Mehs eefahkom ar to semmes gabbalu, kas no Labradores us deena-widdus puffi. Tas tapat peederr Calenderereem, un wiffa scho semmi fauz par Calenderu Seemel-Ameriku; pee tahs peederr Jaun-Pundlan-tes falla, un wehl Sw. Jahna un Jaun-Braun- schweiges un Jaun-Schottlantes fallas un wehl Wirsa- un Appalsch-Kanada. Wifs kohpà apnemmm semmes plattibu, kas lihds 18 tuhft. Ojubdies leela.) Tomehr schai leela semmè dshwo pawiffam mas kauschu, prokti kahdi pufsohtru millioni, un leelaka pufse no scheem irr atnahzeji no Giropas un winnu pehznahkami. Tilkai gare Lorentschu up- pes abbejam mallahm irr klaijas weetas; wiffa zit- ta semme ar leeleeem beeseem mescheem irr apauguffi, un ne retti të daudi deenas warri staigahnt un ne atraddiffi neweenu paschu zilweku. Ta malla, kas fauzahs Kanada, 1497 g. no kahda Calendera bij useeta; 100 gaddus pehzak Sprantschi scho semmi panehma preefsch sewis. Ilgus laikus Sprantschi ar Calenderereem kahwahs, kurream bij buht të par fungu, teekams 1763 meeru derreja un Calenderi wiffu to semmi mantoja. Zaur to tas notizzis, ka Appalsch-Kanada, kur leelaki pilfati Awebele un

Montreale, laudis dshwo, kas zehluschees no Sprantscheem un irr Kattoti; Wirsa-Kanada, kur Zorke un Kingtone tee leelakee pilfati, irr Calen- deru tautas un muhsu tizzibas beedri.

Tee Indianeri, kas të no pirma galla dshwoja, taggad nu gan zittadi laudis paliffuschi, ka biju- schi fennak, bet par labbu tas teem ne bij. Wiffur, kur Giropas atnahzeji usmettahs, tur paschi In- dianeri tohp apspeesti un aisdshiti. Gan teem taggad wehl irr leela platta semme, kur tee blan- dahs pa mescheem, taf warr dohmaht, ka pehz ne- zil ilga laika tee arri no turren buhs isdshiti. Jo gads gaddà wairak jaunu eedshiwotaju atnahk no Calantes un zittahm Giropas semmehm un tee tohs Indianerus lehti peemahna, lai weenu gabbalu pehz ohtra no sawas semmes pahrdohd par neeka naudü, wifswairak tad tohs ar brandwihnu pee- dsirdi. Kas wehl Kanada atliffuschees, tee gandrihs wiffi pakrittuschà buhschanà dshwo. Pee teem redsams zits nekas, ka ween nesklaidriba, pehdiga nabbadsiba un grehku negantiba; teem nekahda Deewa atshishchana wairs naw. Arri seemas laikà tee staiga aplahrt gandrihs wiffai pliffi. Ap rud- deni tee ustaisahs buhdas no kohleem, fluhgahm un misas, tapat ka Lappeeschu jeb Eskimoeschi; waffarà tahdas buhdas taifa no swehra abdahm. Winnu wirsneeki nefs zekulus no putnu spalwahn sawo galwà; winnu kaxra-rihki irr stohpas, bul- tas un zirwi. Kad Sprantschi bij par schahs sem- mes lungeem, Kattoku missionari winnus gan kri- stija, bet atshahje tohs bes kristigas mahzibas un atshishchanas. No Pestitaja schee nabbadsini ne sinnoja neneeka, tilkai tohs eeraddinaja kustu mest un jumprawu Mariu peeluhgt. Tahdu nesklaidru un wahju pamahzichanu paschi wehl fajauze ar fa weem wezjeem paganu mahneem un tà winneem

*) Kas wehl skaidrakas sinnas par scho semmi gribb dabbuh, to luhdsam labbi eestattitees Schulza mahz. Amerikas lant- fahrit un winnas isstahstichanu no 53-58 lappas puffi.

zeblahs jo leels garrigs pohsts. Sprantschu waldineeki gan lubfoja pehz ta, ka tahs rupjakas pagaganu negantibas tappe aisleegtas un ka gohdam turretohs preeksch laudim. Bet kas tas par labbumu, kad firds naw atgreesa dshwä Kristus tizzibä! Bet wehl wairak par pohstu nabbaga Indianereem bij Enlenderu atnahjezi un andelmanni, kas ar brandwihna dserfchanu tohs gruntigi famaitaja. Schi neganta brandwihna dserfchana tohs gruntigi famaitaja. Schi neganta brandwihna dserfchana arri taggad missionareem jo grubtu darra to darbu pee scheem paganeem.

Nahkamä reisë gribbam ar Deewa paligu stahstih, ka schis darbs lihds schim isdeweers.

Gr.

Jannas sinnas par Veipzigas Luttera missiones beedribas darbu Riht-Indias semmë.

2. Kä pehrnaja gaddä irr gabjis Missionara Schwarzä bahrinu nammä Majaweramë.

Mihsteem lassitajeem jaw daschkahrt effam stahstijusch; ka muhsu missionari dauds ar to darbojahs behrnus audsinaht un mahzih un pee ta labba ganna peewest; jo to jaw muhsu tizzibas tehws Lutters irr mahzjis, ka tas, kas behrnus kristigi audsinajoht, tahdu darbu strahdajoht, kas wellam par leelaku spihti un Deewam par leelaku patifschanu. Muhsu missionari tad sewischki kristigu lauschu bahrius apgahda; bet zil Deews spehku dohd un missiones draugi palihds — wiini arri paganu wezzaku bahrius usnemm, peeminnedami ta Kunga apfoblischanu: „Kas weenu tahdu behrninu usnemm mannä wahrda, tas usnemm manni. Luhl. ew. 9, 48.“ Tahdas bahrinu un atmestu behrninu skohlas muhsu Indias Luttera missionareem irr trihs: Iwa Madrasë, fur missionars Dederleins 27 behrnus kohpj un audsina; 2tra Kudalores pilfatä, fur missionars Niden kahdus 16 behrnus usnehmis; 3fcha un leelaka bahrinu skohla irr Majaweramë. Missionars Schwarz tur 1860tä gaddä kahdus 30 nabbaga behrninus bija usnehmis; gaddijahs arri scheem behrnineem dauds draugi un apgahdataji Wahsemme un Wissemme, kas preeksch wiinneem naudu us Indiu fuhtija tä, ka ta gaddä gallä missionaram atlikka 200 dahld, us 1861mu gaddu. Bet Deews jaw laitam arri

sinna ja fadeht tai gaddä bija tif baggatu swehtibu dewis; jo 1861mä gaddä to behrninu, kas bij jafanemm Majawerames skohlä bija tif dauds, ka zittus wehl ne warreja usnemt naudas truhkuma deht; 60 behrni jaw irr eelikti tai skohlä, bet missionars raksta tä: „Muhsu behrnu pulzinsch jaw irr auds is pahri par 60 un wehl zitti irr, kas labpraht kahro, ka winnus arri usnemtum; ruhmes gan buhtu deefgan, bet naudä zandrihs truhkums rahdisees, jo wissas leetas, kas pee dshwibas un ustureschanas wajadfigas, të taggad ohtetil maksa ka preeksch kahdeem gaddeem; ihpafchi rihfa, kas irr muhsu Indiseeschu ifdeenischliga maife, taggad kohli dahrga palikkusi. Bet lihds schim paldeews schehligam Deewam, nekahdu truhkumu redseht wehl ne effam redsejusch; barriba un apgehrbs mums irr bijis; tadeht es arri ne eedrohschinajobs behrninus usnemt, fo Deews mums peesuhda, kam wezzaku naw, jeb fo paganu wezzaki mums peenefs, lai mehë sawä tizzibä usaudsinajam. Tahdus paganu behrninus pehdigds mehneichds esmu fanehmis kahdus tschetrus; un nupat, kad scho grahmatu eesahku rakstih, man atnessa nabbagu isfalkuschu behrninu, kas tiklai kahdas neddelas wezz; besdeewiga mahte to behrninu atnessusi un kahda lihdszeitiga paganeete winnu bija fanehmusi. Bet schi patte to behrnu sibdiht ne warreja, neds arri eespehja tam emmi gahdaht, tad nu mannim to behrninu atnessa un luhds, lai par winnu apschelohthos. Es to gan labpraht gribbeju darriht, bet fur man bija ahtruma nent emmi? — Tad gaddijahs ka tepat bij kahda nabbaga kristiga atraitne, kas wehl sibdija sawu jaunaku dehlu, kas jaw tschetri gaddus wezz; us to es fazziju: uemm scho behrninu un sibdini man to, es dohschu tew tawu algu. Winna papreeksch ne gribbeja, jo fazzija: behrns effoht no zittas ziltis ka patte; ja Indiseeschi neschehligi turrachs pee sawahm ziltim un kas no zittas ziltis, tam ne gribb nekahdu paligu paoneegt; bet kad es winnu pamahziju un rahdiju, ka tas effoht mihlestibas darbs, fo Jesus no tahs prafoht, tad winna arri labpraht to behrninu fanehme.“

Palihdsheet, mihlee lassitaji, muhsu missionareem nabbaga behrninus no wello rikles israut un Jesum, kam behrnu wiselabbakam draugam peewest. B. un P.

Rà tas Kungs brijuischigi tohs fawejus isglahbj.

Missionars Ugo Ahns no Awrikas, kas taggad muhsu mallas apmeklejis, stahsta tà: Kahdu reisi man waijadseja no sawas missiones-stanzias pee Orero-landim tahkal us augschu dohtees pee gluschi sweschas tautas. Zo gribbejam to semmi islubkocht, woi ne warretu arri tur apmestees. Mahzam pee pascha schahs tautas lehnina, kas muhs ar leelu laipnibu usnehma un wiffadas leetas fohlija preeksch muhsu pahrtikschanas doht; arri luhdsahs, lai jel drohschi nahkam un fahkam winnu semme dshwoht. Bet kas mums no ahrenes liffahs labs draugs, bij patš niknakais prettineeks. Kahdas deenas tur pakawejuschi mehs dabbujam dširdeht, ka lehninsch effoht pawehlejis muhs ar wiffem muhsu laudim nokaut. Nu palikschanas mums ne bij wairs. Ohtra rihta itt agri dewamees us zellu atpakkaf. Pats ta lehnina wezzakais dehs muhs pawaddija un mums blakkam stajaja. Nezil tahlu bijam pagahjuschi, tš us reisi no wiffahm mallahm laudis ar kaxa-rihkeem fahstrehja un, ka jaw winnu mohde, neganti fahze fleegt, itt ka us kauschanohs dohdotees. Par to pahrbihjees prafsiju ta lehnina dehlu, kalabhad schi fleegschana? Winsch atbildeja: tas til tà effoht, par smeeklu. Bet, kalabhad, tà prassija wehl, juhsu seewas un meitas nekur naw redsamas? jo kad schee laudis us kauschanohs dohdahs, tad seeweefchi mehds mahjas palikt. Winsch atbildeja: wehl effoht agri, wehl ne effoht peezechluschahs rihta wehsu mallabhad. Aikal gahjam kahdu gabbalu. Tš no pakkafas weens no manneem laudim eefledsahs: Mahzitajs, fargajees, nupat ta lehnina dehs tew gribb nodurt. Schis bij kahdu pufs fohli pakkaf palizzis un teescham sawu schkehpi vazehlis us manni. Apstahjohs un meeriga, bet stipra balsi tam fazziju: draugs, tu un tams tehws mums draudsihu fohlijusch, kam tu tad gribbi man nomaitaht. Winsch schkehpi nolaide us semmi neko ne atbiledams. Bet nezil ilgi, tad winsch weenu no manneem laudim, kas pakkaf man stajaja, ar sawu schkehpu breefmigi pahrdubra tà, ka tas no pletscheem zauri zaur fruhstim un wehderu zauri speedahs. Rabbaga wihrs bij pagallam; bet pee semmes kriidams winsch wehl sawas plintes abbejus stohbrus ischahwe, un weena lohde trah-

pija to paschu lehnina dehlu. Tillo schis noschauts pee semmes krita, tee laudis wiffapfahrt stahweja kahdu brijdi ka apstulboti. Zo isgahjuscha wakkara patš lehninsch bij lizzis tam leelakam burwim atnahkt un tam pawehlejis, lai wiffas muhsu plintes un zittus kaxa-rihus stipri apburtu; un pa laudim bij islaista schi sinna, ka no mums ne effoht wairs ko bihtees, jo zaur scho burshanas spehku wiffi muhsu kaxa-rihki effoht neleetigi palikkuschi. Zo mehs pehz tiffai dabbujam sinnaht. Bet kad nu tomehr zaur scho schahweenu ta lehnina dehs bij pee semmes krittis, tad tee pagani pahrbihjahs par to, ka winnu burwja skuntes pee mums parahdijahs bes spehka. Bet nezil ilgi, tad winni atgahdajahs, ka winna lehnina dehla nahwe nu ja-atreebj. Ar jo leelu trohfsni nu sawus schkehpus us mums gribbedami sweest tee no wiffahm mallahm mums ftrehja wirsu. Jaw dohmajam, ka muhsu pehdiga stundina klah. Tš peepefchi no lehnina namma atstrehja sinna, ka patš lehninsch, ko mehs gluschi weffelu bijam atstahjuschi, to paschu brijdi ar schlakku nomirris. Par tahdu sinna wiffi laudis jo wairak pahrbijuschees. Kamehr nu schurp turp ftraidija, prassija un sawa starpà farunnajahs, tee muhs palaide un meerigi mehs isgahjam no muhsu eenaidneeku widdus. —
Das Kungs muhs bij isglahbis. Gr.

Sluddinaschanas.

Dšintà Wiffasmnischà tas schigadda lohpu-un sirgu-tirgus diwi neddelas pehz ohtra leela Geza-was tirgus, prohti tanni 7tà Septemberi 1862 tarš noturrehts. Muishas waldischana. 1

No Trojikena fahdschas, Leischos pee Skobdes, Stas Augusta deenas nakti no gannibahm nosagti Leddewuschu Lukwofschu fainneekam 4 sirgi: 1) tumfchi behra kehwe; pirmas labbas kahjas nags bij zauri pahrsrahdsis, widdnweja anguma, 10 gaddus wezza, muggurà mas kuprefi, 50 rubl. wehrt. 2) tumfchi behrs sirgs, nupat isrubnibts, 5 gaddus wezz, leels, 80 rubl. wehrt. 3) tumfchi behrs ehreliis, 3 gaddus wezz, drufzin masaks, 80 rubl. wehrt. 4) rauds-sirgs, 10 gaddus wezz, leels no anguma, 40 rubl. wehrt, pee labbas pakkaf-kahjas eededsinatass fibmes: M U, no ohtra sirga pahrsperfs pee tahs paschas puffed. Kas par scheem sagiteem sirgeem flaidru sinna dohd us Trojikeem tà, ka tohs warr atdabubht, dabbuhs 50 rubl. pateizibas naudas. 2

Krohna Grohbinas muischas waldischana të is-fluddina, la schiini gaddà Krohna Grohbinas tirgus taps zelts (bubwehts) **18tà Septemperi un 19tà un 20tà Septemperi** taps turrechts, un la tirgù tillai Krohna Grohbinas allu brihw pahrdoh; tadehl teem, fas tirgù bohdes turr, allu tillai no schihs muischas buhs nemt. 2

Grohbinà, 28tà Augustà 1862.

Muischas waldischana.

Sagti sirgi!

Ruzzawa's diweem fainneeceem — Sungalam un Geistantam — pirmajam weenu, ohtrajam diwi sirgus, tanni nakti no 20ta us 21mo Augusti nosagge. Sungala sirgs bij melns (ne tumfcht, bet pelleft melns) 12 gaddus wezz, pilnigs no anguma, ar lauku peeri (bleffi peere), labbas puffes pakkafas ziffà tam bij leela rehst, un pakkafas fahjas naggi robhoti; wehrtis 35 rub.

Geistauta sirgi bi: wecas abbolaini sils, 4 gaddus wezz, garras pinkotas frehtes (farri) us labbo puffi nolihluschas, mehrens no anguma, 50 rub. wehrtis; ohres tilpat leels behrà spalwà, 7 gaddus wezz ar mellahm frehrit un mellu asti, us labbo pakkafas fahju pastibws, wehrtis 30 rub. Kas par-scheem sudduscheem sirgeem pee Ruzzawas pagasta-teefas skaidras sinas warretu atlaist, dabhuhs 10 rubl. patei-

bas maksu; tomehr ta apstunafchana, la sawam tuwasam zaur to buhs labba darrisis, buhs gohdigam zil-welam ta labbaka alga. Japeemiu, la Geistauts nefenn zaur ugguns-grehtu wissu sawu mantibu bij faudejis; të nu atkal sawads fruffs!! 2

Widsemme, Zehsu aprinki, Rannas kirspehlè, Kohsesmuischà 25tà un 26tà Septemperi 1862 prett skaidru naudu uhtrupé taps isdohiti: galdi, frehstli un wiffadas istabu, nanima un luknas leetas, là arri ratti un lammanas 2c. 2c. 2c. 2

Zaunpille turrehs ifgadda wehl ohtru tirgu 29tà Septemperi. Swehtdeenas dehl buhs schis tirgus schogadd **2trà Oktoberi**. No sirgeem un wiffseem zitteem lobpeem schiini gaddà tulli ne nems. 3

Zaunpilles muischas waldischana, 3schà Septemperi 1862. N. 56. (S. W.)

Tanni nakti us 23schò Augustu f. g. irr tam Suhres Ponneres mahju fainneeclam weens ittin melns sirgs, 12 gaddus wezz, 20 rubl. wehrtis, no gannibahm pasuddis. Kas par scho sirgu Suhres pagasta teefai drohfschu sinau war doht, dabhuhs no tahs peenahfamu vateizibas maksu. 1

Suhres pagasta teefa, tai 27tà Augustà 1862. (Nr. 112.) Pagasta wezz.: J. Bekker. Teefas frihw.: G. Hagenfeld.

Schahdi pee Nerretas-veel-Salwes-Daudswaffes muischahm peederetgi semmes un nohmas (arrentes) gabbali taps no **12ta Juhna 1863** us diwpaizmit gaddeem, ween pakkat ohtra, us nohmu (arrenti) isdohiti:

Nerretas muischa ar muischas frohgu	4,37	255,33	199,15	53,77	1577
Nerretas uhdens-fudmallas un fudmallu-frohgs arr basniz-frohgu	1,45	8,37	7,12	8,57	900
Bridrikka muischa (Friedrichshof)	0,64	91,84	105,03	35,25	460
Altonas muischa	0,49	152,12	118,31	67,96	761
Suffejas muischa ar wehja-fudmallahm	0,96	231,13	162,97	48,35	1387
Pehtera muischa (Peterhof)	0,48	52,61	71,43	16,38	264
Kalna muischa (Berghof)	0,56	95,98	89,29	16,52	480
Sallasmuischa (Holmhof)	0,38	65,63	47,49	25,20	329
Daudswaffes muischa ar wehja-fudmallahm	2,08	136,49	158,22	55,36	683
Veel-Salwes muischa ar wehja-fudmallahm	2,58	167,35	183,05	59,07	837

Semmes gabbali.				Arreftina- schana zil ta muischa amert.	S. Nbl.
Dahrfs.	Arrama semme.	Plawas.	Ganni- bas.		
Defsetinas.					
4,37	255,33	199,15	53,77	1577	
1,45	8,37	7,12	8,57	900	
0,64	91,84	105,03	35,25	460	
0,49	152,12	118,31	67,96	761	
0,96	231,13	162,97	48,35	1387	
0,48	52,61	71,43	16,38	264	
0,56	95,98	89,29	16,52	480	
0,38	65,63	47,49	25,20	329	
2,08	136,49	158,22	55,36	683	
2,58	167,35	183,05	59,07	837	

Tadeht nu buhs tanni mahjokli ta appafschrastita weetneeta no Grahwa Schawalowa muischahm Zelgawà tanni 15tà Januari 1863 Zelgawas Inftanzfrettera lunga ammata-weetas preelischà isfobliichana, furrà fatris to augfchà apfihmetu nohmas-gabbalu ihpaschi isfobliihts taps. To nohmas un isfobliichanas-buhfchannu warr dabhuht sinuht no 1ma Noweml'era f. g. Zelgawà vee appafschrastita, Veel-Salwè pee mefchalunga Michalowska un Pehterburgà wirspilsmarschalla lunga Schawalowa leela-fajà fantori pee Moikas, netablu no farkana tilta, Tabla namuà Nr. 58.; abbejas beidamàs weetas warr arri tahs labrtes redseht. Tapeh; nu tohp wiffi nohmneefi, lam lufte us tam, usatzimati **15tà Januari 1863** vullstien 9 no ribta appafschrastita mahjokli us isfobliichannu nonahkt, fur ta norakstischana (Zuschlag) tanni paschà terminà notifs. 2

Oberhofgericht-Adwokat's Vorkampff-Paue.